

Anonymiseret version

Oversættelse

C-595/20 – 1

Sag C-595/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

13. november 2020

Forelæggende ret:

Oberster Gerichtshof (Østrig)

Afgørelse af:

28. september 2020

Sagsøger:

UE

Sagsøgte:

ShareWood Switzerland AG

VF

REPUBLIKKEN ØSTRIG

[udelades]

OBERSTER GERICHTSHOF (øverste domstol)

I sagen UE, [udelades], [udelades] mod 1. ShareWood Switzerland AG, [udelades] Zürich, [udelades] og 2. VF, [udelades], [udelades] vedrørende 202 045,38 EUR samt renter og sagsomkostninger, har Oberster Gerichtshof (øverste domstol) som revisionsankeinstans i arbejds- og socialretlige sager [udelades] i den af sagsøgeren indbragte revisionsankesag til prøvelse af dom af 25. februar 2020 fra appelinstanten Oberlandesgericht Wien (øverste regionale domstol i Wien), [udelades] hvori dom af 9. september 2019 fra Handelsgericht Wien (handelsretten i Wien) [udelades] blev stadfæstet, [udelades] afsagt følgende

K e n d e l s e:

DA

I. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267 TEUF følgende præjudicielle spørgsmål: **[Org. s. 2]**

Skal artikel 6, stk. 4, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser fortolkes således, at købsaftaler om teak- og balsatræer, der indgås mellem en virksomhed og en forbruger, i henhold til hvilke forbrugeren skal erhverve ejendomsretten til træerne med henblik på videresalg med gevinst efter dyrkning og fældning, og som i dette øjemed indeholder en forpagtningsaftale og en serviceaftale, anses for »aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom« som omhandlet i denne bestemmelse?

II. [Udelades].

Præmiss er:

I. Faktiske omstændigheder:

Sagsøgte nr. 1 er et aktieselskab i henhold til schweizisk ret. Sagsøgte nr. 2 er bestyrelsesmedlem i aktieselskabet og selskabets direktør. Sagsøgte nr. 1 udbyder investeringer i sydamerikanske plantager med hårdtræ og ædeltræ.

I perioden mellem januar 2012 og juni 2014 indgik sagsøgeren, en forbruger der er bosat i Wien, en rammeaftale med sagsøgte nr. 1 og i alt fire aftaler om køb af teak- og balsatræer i Brasilien. De fire købsaftaler angik henholdsvis 705 teaktræer til 67 328,85 EUR (aftalenummer 275551-V1), **[org. s. 3]** 2 690 teaktræer til 101 716,53 EUR (aftalenummer 275551-V2), 2 600 teaktræer til 111 583,34 EUR (aftalenummer 275551-V3) og 1 860 balsatræer til 32 340 EUR (aftalenummer 275551-V4). Rammeaftalen indeholdt desuden en forpagtningsaftale og en serviceaftale. Forpagtningsaftalen indrømmede ret til at dyrke træerne, og forpagtningsafgiften var indeholdt i købsprisen. I serviceaftalen bemyndigede sagsøgeren sagsøgte nr. 1 til at dyrke, forvalte, fælde og sælge træerne og overføre nettoindtægten fra træet til ham. Vederlaget for de ydelser, som sagsøgte nr. 1 erlagde, var forskellen mellem netto- og bruttoindtægten og blev defineret som en procentsats af indtægten.

Sagsøgte nr. 1 gjorde reklame for investeringen med, at træet giver et sikkert afkast, at investor bliver ejer af det, at der opnås en indtægt på det tredobbelte af købsprisen og et udbytte på op til 12% om året, og at risikoen samtidig er relativt lille.

Rammeaftalen mellem sagsøgte nr. 1 og sagsøgeren, der blev undertegnet i 2012, indeholdt bl.a. følgende bestemmelser [udelades]:

»3.1. SWS [sagsøgte nr. 1] sælger træerne i SWS og SWB's plantager i eget navn og for egen regning til KØBER. SWS forpligter sig til at overdrage ejendomsretten til træerne til KØBER, så snart denne har betalt købsprisen.

3.2. *KØBER erhverver træer, der allerede er plantet og individualiseret. Indtil fældning og salg foregår individualiseringen gennem trænummer, plotnummer, parcelnummer og plantagenummer.*

[...]

4.2. *Som bekræftelse på det fuldførte køb sendes der efter modtagelse af betaling et træcertifikat til KØBER, [org. s. 4] der indeholder individualiseringsselementerne for de erhvervede træer.*

[...]

7. *Forpagtning af jord*

7.1. *Ved køb af træerne forpagter KØBER samtidig det pågældende areal (jf. den individuelle aftale), så længe de træer, som SWS har købt, står på arealet, dog højst i det tidsrum, der er specificeret i den individuelle aftale. Forpagtningen omfatter kun retten til at dyrke de erhvervede træer.*

7.2. *Forpagtningsafgiften er inkluderet i købsprisen.*

[...]

7.3. *Forpagtningsrettighederne kan kun overdrages i forbindelse med videresalg af træerne. Der kan ikke ske nogen underforpagtning.*

8. *KØBERS videresalg af træerne*

8.1. *KØBER kan til enhver tid sælge sine træer videre til tredjemand og overdrage ejendomsretten til denne, med eller uden serviceaftale. KØBER forpligter sig til at overføre den tilsvarende forpagtning af arealet til den pågældende tredjemand og pålægge denne forpagtningsforpligtelsen.*

[...]

9. *Bevarelse af værdien af de købte træer*

9.1. *Med henblik på værdistigning og -bevarelse anbefaler SWS regelmæssig pleje af træerne. Gennem serviceaftalen tilbyder SWS at udføre denne tjenesteydelse.*

[...]

11. *Med serviceaftale*

11.1. *Ved indgåelse af en serviceaftale med SWS overlader KØBEREN det til SWS at dyrke, forvalte, pleje, fælde og sælge de erhvervede træer i overensstemmelse*

med god plantageforvaltningskik og under overholdelse af de internationale normer [org. s. 5] om bæredygtig plantagedrift og pålægger SWS at betale nettoindtægten fra træsalget til KØBER ved overførsel til den af KØBER angivne konto. SWS påtager sig desuden alle de forpligtelser, der er forbundet med forpagtning af arealet.

[...]

11.9. SWS afgør på KØBERS vegne og under overholdelse af god plantageforvaltningskik hvilke træer der fældes hvilket år. Inden fældning orienterer SWS KØBER herom. Den foreslåede fældning anses for accepteret, hvis KØBER ikke afviser den pr. post eller e-mail senest 10 dage efter modtagelse af oplysningerne.

[...]

15.1. SWS tegner for KØBER og sig selv en forsikring i de første fire år efter plantning; derved forsikres areal og teaktræer (men ingen andre træer) imod brand, lynnedslag, kraftig vind, nedbør og frostskafer. KØBER anerkender, at et tab på mindre end 10% af teaktræerne ikke dækkes af forsikringen.

[...]

24.1. Rammeaftalen og den enkelte individuelle aftale er underlagt schweizisk materiel ret, med undtagelse af (i) internationale overenskomster, herunder også FN's konvention af 11. april 1980 vedrørende aftaler om internationale varekøb (CISC) og (ii) lovvalgsregler. [...]«

Aftale V3 [aftalen om 2600 træer] ophævede sagsøgeren og sagsøgte nr. 1 efter fælles overenskomst.

II. Parternes påstande og anbringender: [Org. s. 6]

Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at de sagsøgte parter tilpligtes in solidum at betale (i alt) 201 385,38 EUR samt renter og omkostninger mod at sagsøgeren indgiver alle træcertifikater og i givet fald overdrager samtlige rettigheder og forpligtelser i henhold til certifikaterne. I henhold til de østrigske retsregler, f.eks. § 3 i Konsumentenschutzgesetz (den østrigske lov om forbrugerbeskyttelse, herefter »KSchG«), som affattet i Verbraucherrechte-Richtlinie-Umsetzungsgesetz (den østrigske lov til gennemførelse af forbrugerrettighedsdirektivet), BGBl I 2014/33, har han ret til (endvidere) at forlange aftale VI, V2 og V4 ophævet og kræve erstatning. Sagsøgte nr. 1 har ikke opfyldt sin forpligtelse i henhold til købsaftalen, hvorefter selskabet skulle overdrage ham ejendomsretten til træerne.

De **sagsøgte parter** har bestridt dette og nedlagt påstand om frifindelse.

III. Hittidigt sagsforløb:

Førsteinstansen frifandt de sagsøgte. Den lagde herved til grund, at aftalerne skal kvalificeres som forbrugeraftaler i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 593/2008 (herefter »Rom I-forordningen«). I henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, er lovvalg tilladt; et lovvalg må dog ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalget (her østrigsk ret). I henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c), finder stk. 1 og 2 dog ikke anvendelse på aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom. Spørgsmålet om, hvad der skal forstås ved fast ejendom, skal fortolkes i overensstemmelse med fællesskabsretten. Så vidt det kan ses har Den Europæiske Unions Domstol endnu ikke taget stilling til den foreliggende konstellation. I henhold til punkt 45 i vejledningen til de EU-retlige momsbestemmelser om leveringsstedet for ydelser i forbindelse med fast ejendom, der trådte i kraft i 2017, [org. s. 7] skal genstande, der enten slet ikke eller ikke uden videre kan flyttes, kvalificeres som fast ejendom. Eftersom der i det foreliggende tilfælde ikke er tale om træer på en planteskole eller lignende, hvor trærødderne er placeret i et net, og træerne til enhver tid skal være klar til transport, men derimod om træer, der skal gro i mange år for siden at kunne fældes med gevinst, må det lægges til grund, at der for så vidt angår dette spørgsmål er tale om »fast ejendom«. Forpagtningsaftalen om jord medfører ligeledes, at situationen henhører under undtagelsesreglen i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c). Det er derfor schweizisk ret, der skal anvendes.

Appelretten forkastede sagsøgerens appel. Den tilsluttede sig navnlig førsteinstansens opfattelse af, at det som følge af lovvalget er schweizisk ret, der skal anvendes på kontraktforholdet mellem sagsøgeren og sagsøgte nr. 1.

Oberster Gerichtshof (øverste domstol) skal nu tage stilling til revisionsanken, som sagsøgeren har indgivet til prøvelse af appelrettens dom. I revisionsankesagen har sagsøgeren atter støttet sine påstande på østrigsk forbrugerbeskyttelsesret. Såfremt underinstansernes antagelse om, at rammeaftalen og de individuelle aftaler falder ind under Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c), skal der i hvert fald ske en yderligere prøvelse af en del af de krav, der gøres gældende.

IV. Retsforskrifter:

EU-retlige forskrifter:

De relevante bestemmelser i Rom I-forordningen lyder således:

»Artikel 3

Aftalt lovvalg [Org. s. 8]

1. En aftale er underlagt den lov, som parterne har vedtaget. Lovvalget skal være udtrykkeligt eller klart fremgå af aftalens bestemmelser eller omstændighederne i øvrigt. Parternes lovvalg kan omfatte hele aftalen eller kun en del deraf. [...]

Artikel 6

Forbrugeraftaler

1. Med forbehold af artikel 5 og 7 er en aftale, som en fysisk person med henblik på brug, der må anses for at ligge uden for vedkommendes erhvervmæssige virksomhed (»forbrugeren«), indgår med en anden person, der handler som led i sin erhvervmæssige virksomhed (»den erhvervsdrivende«), underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, forudsat at den erhvervsdrivende:

- a) udøver sin erhvervmæssige virksomhed i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, eller
- b) på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod dette land eller mod flere lande, inklusive dette land

og aftalen er omfattet af sådan virksomhed.

2. Uanset stk. 1 kan parterne vælge den lov, der skal finde anvendelse på en aftale, der opfylder kravene i stk. 1, i overensstemmelse med artikel 3. Et sådant lovvalg må dog ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse efter stk. 1, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg [Or. 9].

[...]

4. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på:

[...]

c) aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom, bortset fra aftaler om brugsret til fast ejendom på timesharebasis som defineret i direktiv 94/47/EF;

[...]«

V. Præjudicielt spørgsmål:

1. I sin revisionsanke har sagsøgeren bestridt underinstansernes opfattelse af hvilket lands lov, der skal anvendes, og gjort gældende, at der foreligger en »blandet aftaletype inden for råstofinvesteringer med tilknytning til fast ejendom«, og at denne aftaletype ikke falder ind under undtagelsen i henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c).

2.1 Der er ingen uenighed om, at aftaleforholdet mellem sagsøgeren og sagsøgte nr. 1 henhører under anvendelsesområdet for Rom I-forordningens artikel 6, stk. 1, litra b). Dermed ville østrigsk materiel ret skulle anvendes på rammeaftalen og de individuelle aftaler (som loven i det land, hvor sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted). Parterne har ganske vist aftalt, at schweizisk ret skal finde anvendelse. I henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, må lovvalget dog ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse efter stk. 1, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg. **[Org. s. 10]**

2.2 Til de bestemmelser, som »ikke kan fraviges ved aftale«, hører alle ufravigelige bestemmelser af kontraktmæssig karakter, der enten indeholder en udtrykkelig regulering af forbrugerbeskyttelse eller er udtryk for beskyttelse af den svageste part i aftalen (f.eks. bestemmelser om, at visse aftaler er i strid med god moral). Hertil hører de krav, som sagsøgeren har gjort gældende i den foreliggende sag.

3.1 Sagsøgeren kan imidlertid kun påberåbe sig dette, hvis aftalen ikke er undtaget fra forbrugerbeskyttelsen i lovvalgsregler i henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 1, litra c).

Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c), vedrører (ligesom Rom I-forordningens artikel 4, stk. 1, litra c), og artikel 11, stk. 5), » aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom«.

Oberster Gerichtshof (øverste domstol) spørger derfor sig selv, hvilken betydning disse begreber – der skal fortolkes selvstændigt (jf. for så vidt angår artikel 16, stk. 1 i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager [herefter »Bruxelles-konventionen«]: sag C-115/88; ECLI:EU:C:1990:3, præmis 8) – har.

3.2.1 I henhold til EU-Domstolens praksis skal fortolkningen af begreberne (i overensstemmelse med syvende betragtning til Rom I-forordningen) stemme overens med henholdsvis artikel 22, nr. 1, i forordning (EF) nr. 44/2001 (herefter »Bruxelles I-forordningen«) og artikel 24, nr. 1, i forordning (EU) nr. 1215/2012 (herefter »Bruxelles Ia-forordningen«). Der kan ligeledes inddrages udtalelser om artikel 4, stk. 3, i konvention af 19. juni 1980 om, hvilken lov der skal anvendes

på kontraktlige forpligtelser (herefter »Rom-konventionen«) (jf. [forslag til afgørelse i] sag C-25/18, ECLI:EU:C:2019:86, præmis 34 og 36); [udelades].

Rom-konventionens artikel 4, stk. 3 – der for så vidt er snævrere formuleret end Rom I-forordningen – [org. s. 11] omfatter »en ret over fast ejendom, herunder en brugsret«. Ændringen i formuleringen er blevet forklaret med, at der skulle ske en tilpasning til ordlyden i Bruxelles I-forordningens artikel 22 (Bruxelles Ia-forordningens artikel 24, nr. 1) [udelades].

3.2.2 Ifølge visse synspunkter i den juridiske litteratur [udelades] skal »fast ejendom« (»unbewegliche Sachen«) udelukkende forstås som grundstykker (»Grundstücke«) og dele af disse (f.eks. boliger), og derimod ikke omfatte løsøre (i fysisk forstand), som de konkrete regler på det sted, hvor en fast ejendom er beliggende, ligestiller med den faste ejendom (f.eks. fly eller skibe) eller behandler som fast ejendom (der er i så fald tale om bestanddele af eller i givet fald tilhører til et grundstykke).

Det fremføres derfor, at også genstande, der er fast forbundet med en fast ejendom, er »varer« i henhold til Rom I-konventionens artikel 4, stk. 1, litra a) [artikel 6, stk. 4, litra c)]. Konkret skal »varer« for det første forstås som alle fysiske genstande, altså genstande der kan afgrænses rumligt; begrebet omfatter ligeledes levende organismer, f.eks. planter [udelades].

3.3.1 På baggrund heraf er det nærliggende at antage, at de træer, der er solgt i den foreliggende sag, skal kvalificeres som »varer« i henhold til Rom I-forordningen, eftersom kontrakten er rettet mod opbevaring af indtægter ved salg, altså fældning af træerne.

3.3.2 Henvisningen til vejledningen til de EU-retlige momsbestemmelser om leveringsstedet for ydelser i forbindelse med fast ejendom, der trådte i kraft i 2017 (gennemførelsesforordning (EU) nr. 1042/2013), [org. s. 12] er ikke overbevisende. Den retlige definition af begrebet »fast ejendom« i artikel 13b gælder »[i] forbindelse med anvendelsen af direktiv 2006/112/EF«. Ifølge attende betragtning til gennemførelsesforordningen skulle begrebet fast ejendom blot indføres med henblik på at sikre medlemsstaternes ensartede afgiftsmæssige behandling i forbindelse med levering af ydelser i tilknytning til fast ejendom.

3.3.3 Den vigtigste grund til, at retterne i den kontraherende stat, hvor ejendommen er beliggende, har enekompetence, er, at retten på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende, bedst er i stand til at skaffe sig kendskab til de faktiske forhold og anvende de gældende retsregler og sædvaner, som normalt er reglerne og sædvanerne i den stat, hvor ejendommen er beliggende (jf. sag C-115/88; ECLI:EU:C: 1990:3, præmis 10). På samme vis begrundes i den juridiske litteratur den undtagelse til forbrugerbeskyttelsen i lovvalgsreglerne, der er opstillet i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c), med, at aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom normalt har en meget nær tilknytning til det sted, hvor ejendommen er beliggende.

Set i forhold dertil skal forbrugerbeskyttelsehensyn rykke i baggrunden [udelades]. Det virker tvivlsomt, om den foreliggende model med investering i træer begrundet en afvigelse fra den kollisionsretlige forbrugerbeskyttelse.

3.3.4 Den Europæiske Unions Domstol har desuden allerede præciseret, at en sag med påstand om ophævelse af en købekontrakt vedrørende en fast ejendom og betaling af erstatning som følge af denne ophævelse ikke henhører under Bruxelles-konventionens artikel 16, nr. 1, der fastsætter en enekompetence, når der er tale om tinglige rettigheder, idet sagen, selv om den [org. s. 13] i givet fald har indvirkning på ejendomsretten til den faste ejendom, støttes på en personlig ret (jf. kendelse i sag C-518/99, ECLI:EU:C:2001:209, præmis 18).

Selv hvis denne retspraksis finder tilsvarende anvendelse, kommer det ikke på tale at indordne den foreliggende situation under Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c).

3.4 Oberster Gerichtshof (øverste domstol) er af den opfattelse, at den anden undtagelsesbetingelse i Rom I-konventionens artikel 6, stk. 4, litra c) ikke er opfyldt, allerede fordi kontraktens hovedformål ikke er brug af den faste ejendom (jf. sag 73/77, ECLI:EU:C:1977:208, Rn. 16). Forpagtningen af jorden har ikke noget selvstændigt formål – der adskiller sig fra købet af træerne – men skal blot sikre den videre gennemførelse af købs- og serviceaftalerne og støtte disse.

4. Det må imidlertid tages i betragtning, at artikel 24, nr. 1, i Bruxelles Ia-forordningen (ligesom de bestemmelser, der gik forud herfor), der fastsætter en enekompetence, tager hensyn til særlige processuelle interesser, der muligvis ikke altid kan overføres til kollisionsretten [udelades]. I forbindelse med fortolkningen af Rom I-forordningens artikel 6, stk. 4, litra c) kan der derfor være andre forhold, der gør sig gældende end for så vidt angår Bruxelles Ia-forordningens artikel 24, nr. 1; forhold som ikke er blevet inddraget hidtil men tager højde for, at det ved et lovvalg – som her – netop ikke er lovgivningen på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende (konkret Brasilien), der finder anvendelse, selv om undtagelsen til den kollisionsretlige forbrugerbeskyttelse jo åbenbart beror på en antagelse om, at aftalen har en tæt tilknytning til dette sted.

IV. Processuelle bemærkninger: [Org. s. 14]

Som sidste retsinstans er Oberster Gerichtshof (øverste domstol) forpligtet til at forelægge Domstolen spørgsmålet, når den korrekte anvendelse af EF-retten ikke fremgår med en sådan klarhed, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivl. En sådan tvivl foreligger her.

Den af sagsøgeren indbragte revisionsankesag skal udsættes, indtil EU-Domstolen har truffet afgørelse herom.

Oberster Gerichtshof,

Wien, den 28. september 2020
[Udelades]

ARBEJDS
DOKUMENT